4257

Hoge commissaris te Djakarta (Van Bylandt) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 25 aug. 1955

Gisteren had Van Ittersum tijdens zijn afscheidsbezoeken op Luar Negeri een langdurig onderhoud met Abu Hanifah waarin deze zeer openhartig blijk gaf van een volkomen andere instelling van zijn minister ten aanzien van de Nederlands-Indonesische verhoudingen dan die van zijn voorganger.

Alvorens de inhoud van dit gesprek weer te geven vermeld ik dat reeds tijdens een afscheidspartij die ik de 23e voor de Van Itterums gaf een verheugende belangstelling van Indonesische zijde was gebleken. De twee ministers die ik uitnodigde (Anak Agung en Leimena) bedankten waarschijnlijk wegens kabinetszitting maar wel had aan de uitnodiging gevolg gegeven een groot aantal hoofdambtenaren en politieke figuren zoals Natsir, die zelden of nooit op dergelijke partijen verschijnt, en Rum.

Hanifah begon in bovenbedoeld gesprek dit feit te releveren en zeide dat dit inderdaad als demonstratie was bedoeld.

De minister van Buitenlandse Zaken had inderdaad de opdracht gegeven om de contacten met de Nederlanders op korte termijn te herstellen en Hanifah heeft dan ook mij uitgenodigd om zaterdag a.s. een bespreking met hem te hebben. Voorts had Hanifah de opdracht gekregen om zijn reis naar de Verenigde Staten ter bijwoning van de Assemblée via Holland te maken en aldaar enige dagen te vertoeven teneinde contact met u op te nemen waarbij hij op het informele karakter daarvan zeer de nadruk legde.

Hij zou eenendertig dezer van hier vertrekken en in het American hotel te Amsterdam verblijven teneinde in Den Haag zo min mogelijk op te vallen.

De bedoeling van de minister is dat Hanifah als zijn speciale vertegenwoordiger met u besprekingen voert over de mogelijkheid van het verwijderen van de sentimentsobstakels die op het ogenblik van beide zijden de verhoudingen bemoeilijken. De minister begrijpt dat een oplossing langs minnelijke weg op korte termijn van het Nieuw-Guineavraagstuk onmogelijk is. Indonesië heeft zich te dien aanzien gecommitteerd en kan niet medewerken tot het afvoeren van dit punt van de agenda.

Voor home consumption (woorden van Hanifah) zou hij verplicht zijn de Indonesische claim wederom met nadruk te stellen maar hij zou achter de coulissen een gematigder geluid laten horen.

Het antwoord op de vraag of hij zal medewerken tot een verdaging van de behandeling bleef hij schuldig maar Van Ittersum kreeg de indruk dat hij u daaromtrent misschien iets meer zal willen zeggen.

De indruk werd hier gevestigd, ook uit uitlatingen van andere hoofdambtenaren zoals Sudarsono die weer in ere hersteld is, en Sukardjo Wirjopranoto, dat het huidige kabinet bewust zoekt naar een weder aanknopen van de banden tussen beide landen, speciaal ook op economisch gebied en dat men de claim op Irian daarbij enigszins op de achtergrond wil plaatsen zonder deze uiteraard te negeren, hetgeen intern politiek onmogelijk is. Sudarsono informeerde nadrukkelijk naar de eventuele bereidheid van Nederlandse zijde hier te lande te investeren indien het algemeen klimaat zou kunnen worden verbeterd.

Tenslotte deed Hanifah zeer vertrouwelijk een m.i. belangrijke mededeling, nl. dat de Masjumi thans overweegt om de Indonesische missie te 's Gravenhage geheel te reorganiseren en aan het hoofd daarvan iemand te stellen die het vertrouwen van Nederland bezit, nl. Mohamad Rum.

Kenmerk: Van Bylandt 500.
©BuZa, archief BZ, ingekomen codetel. Djakarta 1955
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/19732

Hij verbond aan deze mededeling het nadrukkelijke voorbehoud dat een dergelijk voorstel bij president Sukarno zonder twijfel op grote tegenstand zou stuiten aangezien diens verhouding tot Rum zeer slecht is.

Rum zou dan in ieder geval niet als hoge commissaris kunnen optreden doch voor hem was gedacht aan een soort positie van 'ambassadeur at large'.

In afwachting van mijn gesprek met Hanifah dat wellicht tot nadere aanvulling van het voorgaande aanleiding zal geven, heb ik gemeend u het voorgaande reeds te moeten seinen omdat, naar mij voorkomt, van zeer groot belang is dat Hanifah die op een september a.s. reeds in Nederland arriveert, met de nodige egards en op het hoogste niveau wordt ontvangen.